

ЭГАМ РАҲИМ

ДИЙДОР

Шеърлар

Тошкент
«ЎЗБЕКИСТОН»
1995

Ўз2
Р 33

Нашр учун масъул — Ф. Раҳимов
Муҳаррир — Г. Каримова

Раҳим, Эгам.
Р 33 Дийдор: Шеърлар.— Т.: Ўзбекистон, 1995.—
64 б.

JSBN 5--640--02004--0.

Азиз китобхон! Қўлингиздаги китобчага марҳум шоир, драматург ва публицист Эгам Раҳимнинг турли йилларда нашр этилган асарларидан намуналар жамланган. Ушбу тўплам адибнинг 1993 йили Урганч шаҳрида чоп этилган «Нурли излар» китобчасининг ҳали мухлислар назари тушмаган айрим шеърлари билан тўлдирилган қайта нашри. Бу мўъжазгина мажмуа шоирнинг уз муҳиблари билан яна бир дийдорлашуви бўлса, не ажаб...

Ўз2

№ 799—95
Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Республикасининг
Давлат кутубхонаси

4702620202—142
Э ————— 95
M35(04)95

© «Ўзбекистон» нашриёти, 1995.

ЭГАМ РАҲИМ ИЖОДИ ҲАҚИДА

Таниқли маданият арбобларидан бири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, истеъдодли шоир ва драматург, оташин публицист, фаол жамоатчи Эгам Раҳим қисқа, лекин мазмундор, сермашаққат, лекин шарафли ҳаёт ва ижод йўлини босиб ўтди. У ўзининг 35 йиллик адабий ва ижтимоий фаолияти билан ўзбек маданияти, матбуоти, адабиёти ва санъатини гуллашига муносиб ҳисса қўшди.

Эгам Раҳим 1918 йил 7 сентябрда Урганч туманининг Ниёзий Арбоб қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. У ўрта мактабни тамомлагач, бир оз вақт ўқитувчилик қилди, кейин Хоразм Давлат ўқитувчилар институтига кириб ўқиди. 1942 йилда уни битказиб, «Хоразм ҳақиқати» рўзномаси муҳарририятида адабий ходим бўлиб иш бошлади. Унинг фаолияти бир умр шу рўзнома билан боғлиқ бўлди. 1953 йилдан то умрининг охиригача «Хоразм ҳақиқати» рўзномасининг муҳаррири вазифасини адо этди.

Эгам Раҳимнинг бадий ижоди журналистик фаолияти билан боғлиқ ҳолда ривожланди. У иккинчи жаҳон урушининг оловли йилларида ўз ижодини бошлади ва уруш даври синовларидан муваффақиятли ўтди. Уруш бировнинг қўлига қурол тутқазса, бировни бўш қолган дастгоҳ ёнига етаклади. Гоҳ қурол тутган қўлларга қалам ҳам ушлашиб, қалбларга олов жойлаб, ёвуз душманга беаёв даҳшат солувчи бир кучга айлантирди.

Уруш бошланиши билан барча ёзувчилар ўзларини урушга сафарбар этдилар. Ўз ижодларини Буюк Ғалабани таъминлаш вазифасига бўйсундирдилар. Ана шундай шароитда (1942 йил) янги иш бошлаган ёш талант соҳиби Эгам Раҳим ҳам ҳаётда ва адабиётда ўз ўрнини, йўлини белгилаб олди. Бу йўл ижод йўли, кураш йўли, бахт йўли эканини шоир ўша вақтдаёқ тўғри фаҳмлади. Унинг уруш йилларида «Хоразм ҳақиқати» рўзномаси саҳифаларида босилиб чиққан 30 дан ортиқ шеърлари ва илк шеърини тўплами «Бахт йўли» (1951 й) бундан далолат бериб турибди.

Шоирнинг илк шеърларидаёқ давр воқеаларига ҳозиржавоб бўлиш, ҳаётда содир бўлаётган ҳар бир янгиликка ўз муносабатини билдириш, замон билан ҳамнафас бўлишга интилиши яққол кўзга ташланди.

Чунончи, «Хоразм ҳақиқати» да жасур партизан қиз Зоя Космодемьянская ҳақида биринчи мақола («Таня») эълон қилиниши билан Эгам Раҳим унга атаб «Партизан қиз» шеърини ёзди. Қаҳрамон Кўчқор Турдиевнинг жасорати ҳақида мақола босилгач, кўп ўтмай шоирнинг «Қаҳрамон жангчи» шеъри босилди. Армия генерали К. К. Рокоссовскийга Совет Иттифоқи Маршали деган ҳарбий унвон берилиши муносабати билан у газетхонларга ўзининг «Сарқарда» шеърини тақдим қилди. Қаҳрамон жангчи, партизан ва сарқарда образлари орқали халқларимизга хос ватанпарварлик, инсонийлик, мардлик ва жасоратни, босқинчи душманга нисбатан чексиз қаҳр-ғазабни ифода этди.

Шоирнинг «Жаҳонни пок этиб зафар билан кел» шеъри қаҳрамон жангчиларга қаратилган оташин чақирқиқ сифатида янгради.

Бахтимиз тусмоқни истаган ёвни,
Йўлимизга битган маккора ғовни,
Дўстларни юртидан қувлаган итни,
Қутуриб чўлларда ҳувлаган итни
Олтин тупроқдан тез қувиб кел, дўстим,
Жаҳонни пок этиб, ювиб кел, дўстим.

Бу ва бошқа шеърларида шоирнинг немис фашистларига нисбатан ғазаб ва нафрати, ғалабага ишончи, ватанга муҳаббати зўр самимият билан ифода этилган.

Маълумки, уруш йилларининг оғир шароитларига қарамай, ўзбек халқи пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кескин кураш олиб борди. Уруш йиллари 4 миллион тонна пахта топширилди. Унинг «Тер», «Пахта нобуд булмасин», «Меҳрибон бўл», «Қасам», «Унутма» шеърлари шоирнинг пахтакорларга талаби сифатида янгради. «Қасам» шеърисида пахтадан мўл ҳосил олишга аҳд қилган деҳқоннинг ватан олдидаги, фронтга кетган фарзандлар олдидаги маъзулиятини эслатиб, дейдики:

«Пахтадан тоғлар яса, хирмони Тяншансимон,
Қаҳрамон ўғлинг ғалаба кунда қайтган замон,
«Онтимизни оқладик, ўғлим!» дея этсанг баён,
Бўлгуси байроқ кўлингда, шуҳрату шонинг қасам».

Эгам Раҳимнинг уруш йилларида яратган шеърлари гарчи баъзан мавҳумликдан, умумийликдан холи бўлмаса-да, уларда образлилик ва бадиийликка интилиш ва истеъдоқ сезилиб туради. Урушнинг дастлабки давларида шоирнинг кўзига уфқдаги нур қон бўлиб кўринади.

**«Москва ёнида ёв турган чоқлар
Уфқда нур эмас, қонни кўргаймиз»
«Ғалаба» шеърисида**

Йигитлар «виждонни байроқ қилиб кутариб жангга кирганини (ўша шеър), қаҳрамонлар қонидан «қорлар алвон бўлганини» кўрган шоир фашистларнинг гавдаларидан хирмонлар» ясаган қаҳрамонларга офаринлар айтади («Партизан қиз» шеъри).

Эгам Раҳимнинг ижоди урушдан кейинги йилларда гуллаб-яшнади. У рўзнома муҳаррири, жамоат арбоби, публицист сифатида ижтимоий фаолиятнинг турли соҳаларида самарали ишлаш билан бирга ижодий ютуқларга ҳам эриша борди. Узининг шеър, дoston, очерклари билан жумҳуриятимиз миқёсида кенг танила борди. Унинг биринчи шеърини туплами «Бахт йўли» дostonини уз ичига олади. Шундан кейин Эгам Раҳим уз мухлисларига «Янги қадам», «Салом сизга Хоразмдан», «Нур дарёси», «Қалбим қиссаси» каби шеърини тўпламларини, «Маърифат қурбонлари», «Юрак садоси», «Озерний ҳақида баллада» асарларини ва ўнлаб очеркларини ҳаёда этди. Шоирнинг рус тилида чоп этилган «Дорога счастья», «Поэма о двадцати двух», «Голос сердца» китоблари ва туркум шеърларини ўқиб, қаноат ҳосил қиламизки, шоир доимо ҳаёт билан ҳамнафас бўлишга интилган. Шоир ижодидаги асосий мавзулардан бири бахт мавзусидир. Асарларнинг лирик қаҳрамони меҳнат ва курашларда

қўлга киритилган бахтни шу йул билан ҳимоя қилишга тайёр турган инсон. У нима ҳақида ўй сурмасин, юзини қайси ёққа бурмасин, унга бахт қуёши порлаб, нур сочиб туради.

У жонажон Ватан — Ўзбекистонни «Толелар бустони» сифатида идрок этди. «Меҳнат қилиб толмаймиз бахтимизнинг йўлида» деб, шу бахтги меҳнат билан мустақамлашга қатъий қарор қилади.

Воҳа ҳаётида муҳим роль ўйнаган Чоржўй-Қўнғирот темир йули қурилишини ҳам шоир бахт йўли деб атайди. Унинг биринчи шеърый тўпламининг шу ном билан аталишида ҳам бир рамзий маъно бор. Дарҳақиқат, уз халқига садоқат билан хизмат қилган шоирнинг ижод йули бахт йўлидир. Бу йўлнинг ўзига хос машаққатлари, қийинчиликлари булса-да, бу — зафарли йулдир. Шоир қадам-бақадам янги ижодий ютуқларни қўлга кирита борди.

1958 йил нашр этилган «Янги қадам» шеърый тўпламига шоирнинг гураи мавзудаги шеърларидан ташқари хоразмаик комсомол ёшлар тарихидан баҳс очувчи «Маърифат қурбонлари» достони ҳам киритилган. Бунга қадар шоир шу мавзуда «Йигирма иккилар» очеркини яратган. Бу дostonда кўтарилган гоё - маърифат билан жаҳолатнинг, нур билан зулматнинг кураши муаммоси, моҳият-эътибори билан шу қадар муҳимки, у яна иккига асарнинг яратилиши учун асос бўлди. Яъни шу мавзуда Эгам Раҳимнинг «Маърифат қурбонлари» драмаси ва «Мангулик» операсининг либреттоси вужудга келди ва улар томошабинлар олқишига сазовор бўлди.

Шуни таъкидлаш лозимки, «коммунистик келажакка» ишонч ғоялари, турғунлик йиллари деб аталмиш 60—70- йиллар адабиётининг етакчи хусусиятларидан булиб, барча шуро ёзувчиларининг ижодига хос ҳодиса эди.

Шоирнинг гражданлик оҳанглари билан сугорилган лирикасида замонамиз кишиларининг фикр-ҳислари, Ватанга муҳаббати, халқимизнинг меҳнат зафарлари кутаринки руҳ билан тараннум этилади. Айниқса, «Салом сизга Хоразмдан», «Нур дарёси», «Қалбим қиссаси» тўпламлари шоир ижодининг камолот босқичига кўтарилганидан далолат беради. Унинг «Нур дарёси» тўпламига кирган шеърлари халқчил, содда ва равон тилда ёзилган.

Доимо озод меҳнатни ва меҳнат кишисини шарафлаб келган шоир кейинги тўпламларига кирган шеърларида бу мавзунини янги илҳом билан ва янги поэтик образлар воситасида ифода этади.

Воҳада содир бўлаётган ҳар бир улуғвор иш, бунёдкор халқнинг меҳнат ва курашлари якуни бўлган ҳар бир ҳодиса шоирнинг қалб мулкига айланади. Ва қалб садоси сифатида унинг шеърлятида янграйди. Туямўйин қурилишидан тортиб, Волга соҳилидаги иншоотларгача, Бухоро — Урал газ қувури қурилишидан тортиб, Хоразмнинг кўкўпар пахта хирмонларигача, шоирнинг илҳом манбаи бўлиб хизмат қилади. Хусусан, Хоразм пахтакорларининг меҳнат ютуқларини шоир катта гурур билан мадҳ этади. Унинг ҳар бир шеърда пахтакор воҳанинг садоқатли фарзандларига хос ҳис-туйғулар, ранг-баранг шаклда ва услубда тараннум этилади:

Менга бахт берган улуг, обод диёрни хушладим,
Меҳнатимнинг гулшани, кенг пахтазорни хушладим.
Ўзбек эли меҳнат аҳлин, номин этган мўътабар,
Заршунослик деб аталган касбу корни хушладим.

деб ўзбек пахтакорларининг ўз диёрига, касбу корига бўлган зур эътиқодини ифода этади. Халқига хизмат қилиш орзуси, ўз меҳнаги билан яхши ном қолдириш, инсоннинг бахт-саодати йўлида фидокорлик кўрсатиш истаги Эгам Раҳим ижодининг мақсад ва моҳиятини белгилайди. Ана шу фазилатлари билан шоир ижоди элга манзур ва унинг номи ўлмасдир.

*Мунаввара Солаева,
Фазилат Иброҳимова,
филология фанлари номзодлари.*

Эгам Раҳим шеър ўқияпти

САЛОМ СИЗГА ХОРАЗМДАН

Завқ олар висол размдан,
Ҳаёт оқади азмдан,
Дил яйрайди куй-назмдан,
Салом сизга Хоразмдан.
Салом сизга Хоразмдан.

Ўтмиши узоқ тарихли,
Йигитлари дўст-харифли,
Қизлари дoston таърифли,
Салом сизга Хоразмдан.

Бир ёнимиз қорақалпоқ,
Бир ёнда туркман — дўст, иноқ,
Уч оғайни, учта ўртоқ,
Салом сизга Хоразмдан.

Азал йиғлаб юрак тори,
Қаддин буккан ўтмиш зори,
Мунис, Огаҳий диёри —
Салом сизга Хоразмдан.

Бахту иқбол ёр этибдур,
Давр пахтакор этибдур,
Қўша нишондор этибдур,
Салом сизга Хоразмдан.

Бугун гавжум Туямўйин,
Боғ-роғ қилиб Аму бўйин,
Кўтарур меҳнат обрўйин,
Салом сизга Хоразмдан.

Узоқ эмас — темир йўл бор,
«АН» ёқмаса «ТУ» бор, «ИЛ» бор,
Келинг, меҳмон бўлинг, дўстлар,
Салом сизга Хоразмдан.

Биз ҳамиша миннатдормиз,
Сизлар билан бирга бормиз,
Биргамиз, зафарга ёрмиз,
Салом сизга Хоразмдан.

Доимо омон бўлайлик,
Бир тану бир бир жон бўлайлик,
Дўсту қадрдон бўлайлик,
Салом сизга Хоразмдан.

Фахримиз пахтадир, дондир,
Бир-бирова меҳрибондир,
Ким келса азиз меҳмондир,
Салом сизга Хоразмдан.

Қўл уринг кори хайрга,
Ўтириб қорабайрга,
Келинлар қовун сайилга,
Салом сизга Хоразмдан.

Тенги йуқ Хива наққоши,
Юмуртовнинг мармар тоши,
Катхудолардир иш боши,
Салом сизга Хоразмдан.

СЎЗЛАРИНГ

Ўт-олов бўлдингми — дилга ўт ёқибдир сўзларинг,
Аҳли инсон қалбига шундай ёқибдир сўзларинг.
Қалбу дил илҳом олур ҳар бир калом маъносидан,
Жон бағишлаб шунчалар дилга оқибдир сўзларинг.
Билмадим гулдасталарим бу умр бўстонидан.
Бамисоли чеккасига гул тақибдир сўзларинг.
Жумлалар ой пораси - ойдан узиб олдингми ё,
Тинглаганнинг қалбида учқун чақибдур сўзларинг.
Ким деди монанд бўлур доим унга деган сўзи,
Кимсага узинг бўлиб гулгун боқибдур сўзларинг.
Сўзла, жонон, сўзлагин, кўзим, қулоғим сендадир,
Ишқ уйингнинг лаҳжасин дилда ёқибдир сўзларинг.

ЯХШИЛИК КОР АЙЛАДИНГ

Сен мудомо яхшиларга яхшилик кор айладинг,
Шу фазилат боисидан йўқни сен бор айладинг.
Бирга-бирга боғладингки сен ҳаёт сўқмоқларин,
Бу билан инсонга сен ҳурматни бисёр айладинг.
Марду майдон ҳеч чиқишмас ноумид шайтон билан,
Кенг жаҳонни сен ғанимлар кўзига тор айладинг,
Қанчалар булмоқни истаб ётдилар йулингга гов,
Бундайларни кўришдан номусу ор айладинг.

РАҲНАМОДУРСАН

Не битсам шеъриятда, сен ҳамиша раҳнаmodурсан,
Осмонда порлаган юдуз, фалақдурсан, самодурсан.
Ғазал битмоқ бўлиб ният туну кун ўтгуси бедор,
Ўзинг ҳар бир сатрга бол бўлиб болдек тоmodурсан.
Жаранглатсам юрак олиб баҳра дилу жондин,
Юрак торим жарангига ҳамишалик намодурсан.
Шунча бўлғай хулқу одобда яктолик, муборак бил,
Десам сўзки унга сен терани мазмун-маънодурсан.
Кўролмай кунни ўтказсам шу кун кирмас ҳисоботга,
Кўзим ўнгида доим мавж уриб порлаб ёнодурсан.
Сенинг яхши фазилатинг бўлуirmi бошқаларда ҳам,
Бошқаларки бошқаларга, сен эса фақат мангодурсан.

КЕЛ, АЗИЗИМ

Кел азизим, сайр этайлик, боғу бустонимга кел,
Кўз тутарман сенга ҳар он, тезда кел, ёнимга кел.
Гул экиб номинга деб гулдасталар шай айладим,
Розиман сендан фақат бир лаҳза фармонимга кел.
Шеър битиб куйлар яратдим сен учундир, сен учун,
Тингла бир пас, тингла жоним, шеъру достонимга кел,
Сайр этиб боғу чаманларни сахарлар чоғида,
Ўтган онларни қадрлаб гул-гулистонимга кел.
Субҳидам бўлса сени ўйлаб кетарман, жонгинам
Ўртама, кетмай йироқ, ҳар лаҳза-ю онимга кел.
Бир умр мангуга эрмас — ўлчови, миқёси бор,
Куч бўлиб, қудрат бўлиб дард ила дармонимга кел.

ГУЛ ВИСОЛИНГ

Гул висолинг кўргали ақлим паришондир менинг,
Шу табассумли боқишга қалбим ошёндир менинг.
Ҳар боқишинг лаззатин тортмоққа ўлчов бормикин,
Лаҳзалар қадрин билолмай дилгинам қондир менинг.
Айрилиқ курсин, кўришмоқни насиб этмай кўяр,
Ўртаган қалбу дилимни доғи ҳижрондир менинг.
Кўрмасам бир зум сени қалбимни ҳижрон ўртагай,
Не ажабки, таъқиб этган лаҳзаю ондир менинг.
Кел яқинроқ, ўртасам, тарк эт фироқ даргоҳини,
Гул висолинг кўргали ақлим паришондир менинг.

Э. Раҳим рафиқаси Гавхар Фатхуллаева билан

ЁШЛИКНИ ҚЎМСАБ

Ёдингдами,
Ёдингдами, ёр,
Ун саккизга кирган чоғларинг?
Этганимда севгимни изҳор,
Юрагимга солган доғларинг?
Муҳаббатдан сўз очсам агар,
Қўлларингни силкиб кетардинг.
Баъзан эса ўртаб нақадар,
Таҳқир этиб, жеркиб кетардинг.
Ранжиб эдим,

лекин,

ажабо,

Сенга меҳрим ошарди тагин,
Кутиб сендан муҳаббат, вафо.
Сезар эдим кўнглимга яқин.
Йўлларингда...

не қилай...

ҳайҳот!..

Судрар эди ишқингни кучи.
Сенсиз безавқ кўриниб ҳаёт,
Бушдек эди уйимнинг ичи.
Назаримда изсиз йўқолиб
Утар эди умр беъмано.
Лекин сен-чи, қалбимни олиб,
Юрар эдинг бефарқ, бепарво...
Не ажабки, бир ёз оқшоми
Сой бўйида топдим ахтариб,
Босмоқчидек дунёнинг ғами,
— Раҳм эт,— дедим ёниб ёлвориб.
Кулиб ерга қарадинг бирдан,
Гуноҳкордек сақладинг сукут.
Сўнг бошингни кўтардинг ердан,
Чақнаб кетди кўзларингда ўт.
Шунда, билмам, тортди қандай куч,
Не бўлгани,

ёдингдами, ёр?

Олдим ёқут лабингдан упич.
Ҳаётимда энг биринчи бор...
Бу ўпични эсласам ҳамон,
Кўз олдимга келар ёшлигим.
Мумкин бўлса бошлаш қайтадан,
Рози эдим, қалам қошлигим,
Рози эдим, қўлинг силкитсанг,
Рози эдим, қанча ранжитсанг,
Кела қолса қайтиб ўша дам...

ВИСОЛИНГ

Ёр, висолинг дафтарин
 ҳар сатри бир дoston экан,
Ўқидим, дил баҳра олди,
 ўзга бир бўстон экан.
Навбаҳор айёмида
 тарк этмагай булбул гулин,
Неки булбул, неки гул,
 бир оламу ошён экан.
Ҳар боқиш, ҳар лаҳза луқманг
 менга илҳом келтирур:
Суҳбатинг, дил хаста булса,
 бир шифо-дармон экан.
Умримиз гулбоғ дейлик,
 бирга топдирдик камол,
Уйласам, шу боғда, ёрим,
 сен узинг боғбон экан.
Рашк этардим баъзи-баъзида
 хаёл оғушида.
Тан олиб айтдим, кечиргил,
 ўйларим ёлгон экан.

АЙТАМАН

Тингла, дилбар, сенга айтар
бир гапим бор, айтаман.
Кулларимда мутрибона
янгротиб тор айтаман.
Айта олмай куйганимдан
хажр ўтингда неча кун,
Андалибдек хониш айлаб,
оҳ уриб зор айтаман.
Зора лутфу ҳимматингни
уйғотолса нолишим,
Бахтлиман деб шодлигимни
элга ошкор айтаман.
Боумидман илтифотинг,
шарбатингдан, эй нигор,
Тут қадаҳни ошиқона,
куйлаб, алёр айтаман.
Имтиҳон эт, майли, меҳнат,
ишқ, вафодан, айби йўқ.
Шарту амринг бўлса сўзла,
сенга такрор айтаман.
Бор ишончим қувватимга —
ерда қолмас буйруғинг,
Халқ, Ватан, ёр олдида
бу сўзни хушёр айтаман.
Мен-да сендек соҳибиман
пахтакорлик касбининг,
Ёр, висолинг дарди билан, тингла, ашъор айтаман.

Эгам Раҳим ёзувчилар Комил Яшин ва Раҳим Бекниёзов
билан

КУЗИНГДАДИР

Жумла жаҳон гавҳари кўзингдадир,
Дил қаламин гавҳари кўзингдадир.
Ўзгаларнинг ҳуснига қўйма ҳавас,
Ҳусн уйин мулки сенинг узингдадир.
Яхшилар ҳеч дўсти ёрсиз бўлмагай,
Аҳли инсонга меҳр юзингдадир.
Бир кўришда кимни сен лол этмадинг,
Қанча шайдолар сенинг изингдадир.
Гул юзинг мадҳ этгали олдим қалам,
Мадҳинг ёзгай қанот бир зумдадир.
Яхши хислатлар мудом топгай камол,
Гул висолинг тоабад умримдадир.

ГУЛДАСТА

Висол чоғи дўстларга, ёрга
Гул тутамиз авайлаб, қўллаб.
Ташналикка, васлу дийдорга
Гулдасталар қоламиз йўллаб.
Меҳримизни даста гул қилиб,
Совға дея тутганимиз бу.
Ҳар лаҳзасин бир умр билиб,
Висол дамин кутганимиз бу.
Дил гунчаси доим гул очиб,
Яйраб кетсин деганимиздир.
Умр йўлимизга гул сочиб,
Шодон ўтсин деганимиздир.

УМР

Ҳалолдир беармон яшалган умр.
Баҳордек доимо яшарган умр.
Юракка йўл очган куйлардек, создек,
Холис ният каби янгроқ овоздек.
Ризқи бут яралган боғбон каби.
Софликка мусаффо осмон каби,
Халқининг қалбини тутади макон,
Мапзур хизмат билан яхшидир инсон.

БАҲОР

Ҳар фаслнинг ўз напъаси бор,
Ҳар бир фасл умрнинг нақши.
Ёзми, кузми, қишми ё баҳор,
Бир-биридан ҳусндор — яхши.
Аммо нега барча дилларда
Ўзгачадир меҳр баҳорга?
Баҳор мудом куйда, тилларда,
Ухшатамиз ёшликка, ёрга.
Ният билан бўлиб эгизак,
Ҳусн кирар эл бўстонига,
Улуғлаймиз — баҳордир безак,
Баҳор бошдир йил карвониға.

ЯХШИ НОМ

Умримиз мазмунини
Тарихга қиёс этсак,
Лаҳзалар фасл бўлур,
Ҳар кунимиз битта боб.
Инсон ҳаёт йўлида
Яхши ном қўйиб кетса,
Мангуга эъозланур
Бамисоли офтоб,
Дўстим, насиҳат дема,
Яхши ишинг ёдгор эт,
Замонанинг тақдири
Бизнинг елкамиздадир.
Яратишу қуришни
Ўзингга касбу кор эт,
Орзунинг баркамоли
Бизнинг ўлкамиздадир!

ШАЛОЛА

Тоғдан оқар шалола,
Йўллариди гул-лола,
Жаранглайди мадҳига
Қўлда олтин пиёла.
Урилиб тоғдан-тоққа,
Қўшилади ирмоққа.
Жўшқин тўлқинлар билан
Оқиб кетар йироққа.
Сойларга бурилади,
Дарёга қуйилади...

ГУЖУМ

Япроқ ёзди, камолга етиб,
Бир туп гужум қир этагида.
Жўшқин анҳор ҳаёт бахш этиб,
Мавж уради унинг тагида.

Яқинда йўл тушди ёнидан,
Бу ер яна ўзга тус олди.
Шийпон тушиб, бир роҳатижон
Оромгоҳга айланиб қолди.

Йўловчилар яйраб олиб дам,
Мақтар гужум экканнинг ишин.
Боғбон балки кўрди, балки йўқ
Ўз меҳнатин эъзозланишин.

БАҲОР ЯЛЛАСИ

Гул очиб бўстонимиз яйраб чаман бўлган, қаранг,
Юртимиз равнақ топиб мардлар билан тўлган, қаранг,
Ҳар шаҳар, ҳар қайси қишлоқда баҳорнинг ҳусни бор,
Еримиз, осмонимиз ҳам мангу олган лоларанг.
Ким эдинг — ўтган изингга кўз солиб тақдирни кўр,
Дийдайингга инди нур иқбол учун бўлганда жанг.
Бахт қуёши балқиди, кўргазди бизларга жамол,
Бамисол оламни тутди янграган куй ҳам оҳанг.
Шодлигим минг бор оширди саз ила янгроқ овоз,
Ўйнагил, кулгил мудом, бўйингдан айлансин аканг.
Чехралар боғларда унган гул каби кулга, қаранг,
Чехраларга ел шу гулдан ранг олиб урган, қаранг.

Бахтимиздек мангу кулди бу давронлар,
Гулга буркади жаҳонни бу бўстонлар.

Иқболимиз каби йўллар чароғондир,
Толеимиз улуғлади шараф-шонлар.

Камол топди мард кунларда улуғ Ватан,
Ҳаёт бўлди меҳнат билан фаровонлар.

Жонимиздан ширин кўрдик улуғ юртни,
Эл қалбига туташгандир тану жонлар.

Йиллар яна мисли қуёш улуғлади,
Номинг билан барқарордир гулистонлар.

Ватан ишқи мудомдир қалбимизда,
Йиллар ўтар, унут бўлмас шу айёмлар.

КУЛИБ ЮРГИН ДОИМ, ЖОНГИНАМ

Табассуминг яхши кураман,
Сен шод бўлсанг, мен қувонаман,
Ранжиб қолсанг қуйиб-ёнаман,
Атрофингда мен парвонаман,
Кулиб юргин доим, жонгинам,

Ҳаёт қурдик тошиб-қувониб,
Яхши кунлар ишқида ёниб,
Шодон бўлдик ўзликни таниб,
Бахтли ҳаёт сувидан қониб,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

Эсингдами осуда дамлар,
Янги уйга қуйиб қадамлар,
Кўтарилиб бошлардан ғамлар,
Қутлаб келди яхши одамлар,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

Неки топсак биз уйга қўша,
Рўзгор қилдик бут жўша-жўша,
Тўйлар бердик биз қўша-қўша,
Тухмат гаплар қолади бўш-а,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

Фарзанд кўрдик тўрт арслондай,
Инсон асли фарзанд билан бой,
Фарзанд олар юраклардан жой,
Сен бамисол кўқда менга ой,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

Бор ҳаётда бол ҳам, заҳар ҳам
Қувонч-севинч ва баъзида ғам,
Сенинг билан ўтган ҳар бир дам —
Бирлигимиз ҳар дардга малҳам,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

Сен дунёга келиб кўрганим,
Сен туфайли одам бўлганим,
Илҳом билан жўшиб тўлганим,
Ғамгин бўлсанг менинг ўлганим,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

ЮРАК

Йўлдошимсан, елкадошимсан,
Айтганингга тутаман қудоқ.
Бардам бўлсанг, мағрур бошимсан,
Қайғу-ғамни йўлатма бироқ.

Бир туғилдик, етдик камолга
Такрорланмас умр дегани,
Юз тутолса кунлар хуш ҳолга —
Иккимизга бахт бергани

Мадад берсанг илҳом келади,
Куч оласан шеърү газалдан.
Сен-ла инсон юриб-елади,
Шундайин-ку азал-азалдан.

Бирга умр қурдик шуҳ-шодон,
Ҳамишалик шундай бўлб қол.
Руҳ ва илҳом бағишлаб ҳар он,
Мени қувонч оғушига о!

МУҲАББАТ МАДҲИЯСИ

Улуғла, дилго жо қил, ўзинга ёр эт муҳаббатни,
Қадрла, илтижо қил, сўзинга ёр эт муҳаббатни
Ҳамиша ёнгинангда баркамол — бор эт муҳаббатни,
Юрак кўринг қилиб машғал мудом ёрит муҳаббатни,
Баралла куйла мадҳин кўлда соз-тор эт муҳаббатни.

Муҳаббат бирла булганлар этибдурлар муродига,
Мураббийликда танҳо раҳнамо деб эътиқодига,
Ғазалхон тож этибдур пири илҳом деб ижодига,
Муҳаббат рамзидир деб ном берибдурлар, бу водийга,
Қадрла, дилга жо қил, мадаккор эт муҳаббатни.

Уфқда тонг жамол кўрсатмай асло субҳидам бўлмас,
Деюрларки, юракдан йиғламасдан кўзда нам бўлмас,
Муҳаббат бирла бўлса ким анга ҳаргиз алам бўлмас,
Муҳаббатни деганлар, жон биродар, асло кам бўлмас,
Қадрла, дилга жо қил, мудом кор эт муҳаббатни.

ВИСОЛ

Соғинтирар висол чоғи,
Ҳаётнинг гул очган боғи.
Ювилади дилнинг доғи,
Кетма, ҳамиша бўл, висол!

Кел, ўзинга ҳеч зор этма,
Айрилиқда ташлаб кетма,
Келар фурсатингдан ўтма,
Гар кўрмасам дил бўлар лол.

Сен одамзодга мададкор,
Бахт қушисан — лочин, шунқор.
Сенга зор-зор юрганлар бор,
Бошимга тушмасин бу ҳол.

Тўрт фаслнинг эркаси ёз
Сенинг билан умр ўтар соз,
Қалбим йўлингга пояндоз,
Кетмагин, бир умрга қол.

Кимки сенинг билан бўлмиш,
Қувонч-севинчларга тўлмиш,
Сен бўлмасанг юрак сўлмиш,
Кетма, ҳамиша бўл, висол!

ОДАМИЙЛИК

Одамий бўл, одамийликдир ҳусн,
Қолгай ўтган изларингда яхши ном.
Хизматингдан эл аро ҳар лаҳза, кун
Мансуб этгай сенга ҳурмат-эҳтиром.

Эл билан бўлгин, элинг ҳамхонадир,
Дилда чўғ бўлгай мудомо ташвиши.
Элу юртинг ҳам ота, ҳам онадир,
Элга хизмат чин одамийлик иши.

Дардли кун дардашга ҳамдам бўлмасанг,
Дўсту ёрлар йиғласа, турсанг кулиб,
Қалб бўлиб шодлик ва ғамни туймасанг,
Нега келдинг дунёга одам бўлиб.

Одамий бўл, одамийликдир ҳусн,
Қолгай ўтган изларингда яхши ном.
Хизматингдан эл аро ҳар лаҳза, кун
Мансуб этгай сенга ҳурмат-эҳтиром.

«НУРАИ ИЗЛАР»

Кунлар, кунлар, кунлар...
Бунчалик хилма-хил, бунчалик фарқли.
Кунлар, кунлар, кунлар...
Бунчалик серташвишу бунча ардоқли.

Бири қувонтириб, шодон этади,
Кўкларга кўтариб юборар бошинг,
Баъзиси серташвиш бўлиб кетади,
Ранжу машаққатлар бўлиб йўлдошинг

Ҳар онни олтинга қилиб баробар,
Дўстлар даврасига элтади гоҳи.
Бахт сочади баъзан бошинг узра зар,
Толе қушигини қилиб хиргойи.

Гоҳ оламни этиб кўзларингга тор,
Юрак-юрагингни эзади.
Бир лаҳза шодликка қилиб интизор,
Кўнгил боғин ғаму ташвиш кезади.

Қани бир умрга қолиб шодонлик,
Дунёдан ранжишлар йўқола қолса.
Ташвишлар ўрнини қувонч, омонлик,
Дўстларнинг мавж урган давраси олса.

Севинч онларини ардоқлаб, қутлаб,
Шодликка шодликлар улаб ўтайлик.
Дўстларни саодат билан қутлауғлаб,
Ҳаётда нур излар солиб кетайлик.

ФАРЗАНД

Сен она ўзисан, бахтнинг ўзисан,
Отанинг даврада айтар сўзисан.
Сенинг билан бордай бу ёруғ ҳаёт,
Сен белга мададсан, парвозга қанот.
Кулдириб келишинг, илк бор кулишинг.
Оёқ очиб апил-тапил юришинг.
Тил очиб айтганинг ширин сўзларинг,
Жонга роҳат берар қора кўзларинг.
Болдан ҳам ширинсан, дилинг дилга банд,
Сен шундай азизсан, мўътабар фарзанд!
Она кўз тутади мудом йўлингга,
Агар тикан кириб қолса қўлингга,
Чиқиб бечоранинг жиғибийрони,
Оғзида қолади чайнаган нони.
Ётса ёстиғисан, юрса йўлисан.
Ҳаёт манзилига чўзган қўлисан.
Қани ота-она сайр этса боғинг,
Сен деб ранжимаса, кўрмаса доғинг.
Оила кўркисан — дилларга пайванд.
Сен шундай азизсан, мўътабар фарзанд!
Онани мактаб сари йўллаб қолади,
Ором тортиб, енгил нафас олади.
Манзилга ошгандай бир зинапоя,
Қувончи ичига сиғмас ниҳоя.
Оила кўркисан — дилларга пайванд,
Сен шундай азизсан, мўътабар фарзанд!
Шу қувонч онани ташлаб кетмагай,
Ҳасрату ғамларга бошлаб кетмагай,
Фарзанднинг доғини азалу азал
Кўрмаса, бўлғуси бу ҳаёт гўзал.
Шафқатсиз табиат ҳеч бермасин панд,
Сен шундай азизсан, азизсан, фарзанд!

ГҶДАК ЙИҒИСИ

Невара тугилди. Уй ичи бозор,
Ёру биродарлар бўлиб келди жам.
Куй-қўшиқ янграйди, янграйди алёр,
Бундай пайт яқинга йўламайди ғам.

Эр-хотин хурсандмиз — бошимиз осмон,
Бобо-момо бўлдик, кўрдик невара.
Ўгил, келиннинг ҳам қувончи жаҳон,
Катта бахт бўлурми фарзанддан кўра.

Тунлари йиғласа фикримни бўлиб,
Овозини тинглаб оламан ҳузур.
Баъзида ҳаммамиз парвона бўлиб,
Бешик атрофини айланамиз гир.

Гўдаклар йиғласа бу табиий ҳол,
Йиғи унут бўлар улгайиб қолса.
Лекин одамзодга келади малол,
Фарзанд деб катталар кўзга ёш олса.

ГУЖУМЛАРГА СУВ ҚУЯМИЗ

Эшик олди қўша гужумлар
Оиламиз эҳтиросидир.
Ҳароратли, оловли кунлар
Улар файзи дил қувончидир.
Тиниб-тинчимасдинг, кенжатай,
Гужумларга доим парвона.
Овқат кутиб, совуб қолар чой,
Ҳадеб қистар «бўлди!» деб онанг.
Сира бермас эдинг эътибор,
Бефарқ қараб онанг сўзига.
Сув пуркардинг такрор ва такрор,
Ҳар бир баргин олиб кўзингга...
Оҳ, гужумлар бугун беқаров,
Ҳижронзада, сўлгин ва нимжон.
Бугун юрак беролмади дов
Гужумларни кўриб паришон.
Онанг билан аста икковлон
Сукут ичра оламиз пақир.
Сув қуямиз, юрагимиз қон,
Вужудимиз ўт олаётир...
Сен кетдинг уйининг қолди,
Ҳеч туганмас орзуинг қолди,
Бошланмаган, оҳ, тўйинг қолди,
Кўз олдимда алп бўйинг қолди.
Ишларимиз зўрға юришар,
Топа олмас ўз поённи.
Барглар шивир-шивир қилишар
Ахтаришиб қадрдонини.
Ўткинчилар кўз қирин ташлаб,
Бошларини эгишар пастга.
Қариялар кўзини ёшлаб,
«Хормангизлар!» дейишар аста.
Эшик олди қатор гужумлик,
Сув қуямиз, қўлда зил пақир.
Бағримизни эзади жимлик,
Қалбимизни дард ёқаётир...

ОНА ВА ҲҒИЛ

Сен ҳали ёш эдинг, гўдак эдинг сен,
Ғарбда Ватан учуп борар эди жанг.
Отангни соғинсанг фронтдан келган
Суратин кўрсатиб юпатди онанг.
Бутун уруш бўйи йўлбарс сингари
Онанг тишлаб ўтди сени тишида.
Урушни кўрмадинг, кўрмагайсан ҳеч,
Уни кўрсатмасин асло кишига,
Бедорликда ўтди мижжа қоқилмай,
Нотинч тонготарга уланди тунлар.
Баъзида ҳафталаб нон-туз тотилмай,
Аламли диллардан бурқди тутунлар.
Одамзод тақдири, тарихнинг дарди
Босиб тушган эди яғрин-елкани.
Замин истиқболи жангга кўтарди
Шинель кийиб олган улуг ўлкани.
Ўзи бир тарихдир, ўзи бир китоб,
Йиллар оғир эди, қулоқ қўй менга,
Мадорсиз, ожиза баъзида бетоб
Онанг меҳрин жуда берганди сенга.
Қирққа яқинлабсан — бардам, навқирон,
Оиланг тўқ, тотли онанг бахтига.
Йўлларда толиққан жафокаш инсон
Муяссар бўлибдир иқбол тахтига.

Шоир и жод устида

ДИЙДОРИНГ

(Ўғлим хотирасига)

Ўртамизда тўкин дастурхон,
Оилада бир насиба кам.
Мусибатда синдирамиз нон,
Ярқирайди киприкларда нам.
Эшик очилгандай бўлади,
Сен оҳиста кириб келасан.
Хона ичи нурга тўлади,
Иссиқ-иссиқ салом берасан.
Онажонинг қучоқлаб кетар.
Сира қўймай сени ёнидан.
Унинг боши осмонга етар,
Сенинг билан қувонганидан.
Куринади юзда табассум,
Ғойиб бўлиб бирдан мусибат.
Шу тариқа ҳар лаҳза, ҳар зум
Қизиб борар даврада суҳбат.
Қани энди шундай бўлолса,
Бир қувонсак куриб дийдоринг,
Алам ўрнин табассум олса
Ва яшнатса ҳаёт гулзорин.
Ўртамизда тўкин дастурхон,
Оилада бир насиба кам.
Мусибатда синдирамиз нон,
Ярқирайди киприкларда нам.

ЧАШМА

Серсув чашма йул ёқасида,
Мамнун эди ўтган-кечганлар,
Йўли тушганларнинг ҳаммаси
Бу чашманинг сувин ичганлар.

Бунёд этган кимлар ва қачон,
Кўз очибдур қайси замонда?
Тарихини кекса отахон
Сўзлар эди аҳён-аҳёнда.

... Кўш ташлади бу ерга қарвон,
Чиқиб келиб Қорақум ёқдан.
Қум аралаш заранг қотган нон,
Қани энди ўтса томоқдан.

Идишларда тугаб қолди сув,
Бош қўйдилар қумга жонворлар.
Бир қултуми истак ва орзу,
Қарвон ерни пайпаслаб борар.

Барча маҳкум бўлди ўлимга —
Сув тугаса тугайди ҳаёт.
Ажал дейди: «Тушдинг қўлимга,
Ҳукимдасан, эй одамизод».

Шу ўринда чашма қазिशга
Қарвонбоши берди фармойиш.
«Ҳамма тезда киришсин ишга!»
Ва бошланди жонзада бир иш.

Кўп қаздилар, чашма кўз очиб,
Қарвон аҳлин этди баҳраманд.
Гўё офтоб нурларин сочиб,
Қалбу дилни қилиб олди банд.

Йиллар ўтди. Қарвон изидан
Қарвон келди, оқди қарвонлар,
Кўз ололмай чашма юзидан,
Ўгиб кетди қанча замонлар.

Тунов кунини йўл тушди. Бордик,
Чашма лим-лим. Шамол ўйнайди.
Шу кечаси тунаб ҳам қолдик,
Сув бор! Мангу ҳаёт қайнайди.

СЎҚМОҚЛАР

Сўқмоқлар, сўқмоқлар, сулим сўқмоқлар,
Бунча ҳам сирлисиз, ривоятга бой.
Саргузашт, тарихга тўлиқ сўқмоқлар,
Инсонга ошносиз кўпдан, ҳойнаҳой.

Ким йўл бошлади-ю, кимлар ўтдилар,
Биров шодлик билан, биров аламда.
Манзилгоҳда машъал ёқиб кетдилар,
Кўмакдош деб одам қоқилган дамда.

Қайдан бошланасиз, қайда ниҳоя?
Бу савол жавобсиз, қийнайди ҳамон.
Умрингиз боқийдир, тушмагай соя,
Узоқ йиллар оша яшайсиз омон.

Уфқлар қадарли кетинг, мавж олинг,
Серқатнов сўқмоқлар мудом суюкроқ.
Кенг йўллар авжига сиз содиқ қолинг,
Нопок қадамларга топталманг бироқ.

ДУСТИМ ҲАҚИДА

Бирга ўсдик олиб-югуриб,
Баҳам кўрдик бир бурда нонни.
Қадрладик кўзларга суриб
Она тупроқ, ёруғ жаҳонни,
Тақдир бизни ҳар ёнга отди,
Зор кутишдик бир-биримизни.
Улуғламоқ қудрат уйғотди
Биз туғилган шу еримизни.
Кўпни кўрдик. Бешафқат ҳаёт
Гоҳ етказиб мусибат, алам,
Гоҳ иш юриб — ёзардик қанот,
Гоҳ қаддимиз тутар эдик хам.
Дўстлигимиз қудрат бағишлаб,
Енгиб ўтдик қанча қир, довон.
Олдик ҳаёт тизгинин ушлаб,
Айтаверсак ўзи бир достон.
Кўз ўнгимда дўстлик қудрати,
Офтобдек бўлуր намоён.
Забардастдир инсон шиддати,
Дўстлик билан қудратли инсон.
Дўстлик бўлса, ҳали оламга
Дард етмагай, алам етмагай.
Бахти ато бўлса одамга.
Ҳаёт уни дўстсиз етмагай.

ДИЙДОР

Дийдор кўришмоққа не етсин,
Сув ичди кўнгил кўнгилдан,
Дилкаш суҳбат кўтариб кетсин
Губорларни беором дилдан.

Суҳбат билан ўтган ҳар онни
Олтин билан тенг деб бил, дўстим!
Дилкаш эъозлайди инсонни,
Қалб амрини бажо қил, дўстим!

Беқадрлар нарироқ кетсин
Иргитмасдан жафо тошини.
Дийдор кўришганга не етсин,
Одам силар одам бошини.

ДУСТИМГА ХАТ

Яхши кунда ҳамма-ҳамма ҳам,
Сенинг билан бирга бўлади.
Кўрсатмасин бошга тушса ғам,
Дўстларгина ҳамдара қолади.

Номардларки, тузинг еганлар
Тушиб қолса бошингга алам,
Сени олийҳиммат деганлар
Кўрсатмайди қорасини ҳам.

Содиқ қолдинг жилмай ёнимдан,
Бир суянган, ҳамдара мададкор.
Сени азиз кўрдим жонимдан,
Миннатдорман, минг бор миннатдор.

Эй ошнолар, дўстман деганнинг
Фақат юзу кўзига боқманг.
Тилёғлама, туз-нон еганнинг
Хушомадли сўзига оқманг.

Дўстман деса, дўстликча қолса,
Ҳамдара содиқ, дилкаш мададкор.
Қани энди дунёни олса,
Ҳадсиз бўлса шундай дўсту ёр.

ЮРАГИНГ ҲАҚИҚАТ ЧҮҒИДА ЁНДИР

Инсон яхши хислат билан инсондир,
Яхши хислат унга бағишлар чирой.
Қалбингни ҳақиқат чўғида ёндир,
Эл ташвиши юрагингдан олсин жой.

Ҳақни де, ноҳақни тилинга олиб,
Гувоҳликка утиб қуруқ лоф урма.
Эл ичра беҳуда гап-сўзга қолиб,
Умрингни бемақсад изларга бурма.

Миш-мишга берилма, фисқу фасоддан
Одам ахир қачон кўрибди фойда.
Ҳеч наф чиқармиди сўнги фарёддан,
Дилга яра қўпар игво бор жойда.

Булсин қаддинг расо, сўзингда субут,
Камтар бўл, дилқаш бўл, ҳеч катта кетма.
Асабга тизгин бер, тут ўзингни, тут.
Сиз-биз деган сўз бор, сан-манга утма.

Умр деган нарса беҳисоб эмас,
Йўлларингда яхши излар солиб кет,
Инсон дўстсиз ўтган кунни кун демас,
Яхшилар қалбида мангу қолиб кет.

Инсон яхши хислат билан инсондир,
Яхши хислат унга бағишлар чирой.
Қалбингни ҳақиқат чўғида ёндир,
Эл ташвиши юрагингдан олсин жой.

ҚАРСАКЛАР

Мажлис гавжум, сўзлар авжида,
Қарсак янграг қарсак кетидан.
Сўзлар ўтди, хужумкор жуда,
Куч олгандай юрак ўтидан,
Қўл кўтарди биров — сўз олди,
Аста келди минбар ёнига.
Бирданига зал музлаб қолди,
Мажлис аҳлин тегиб жонига.
Ҳозиргина янграган қарсак,
Қайда қолди, қайда одамлар?
Қарсак қолиб, тушгаидай тарсак,
Босиб тушди сукунат дамлар.
Ҳадеб вайсар «нотиқ бечора»,
Овоз кетди, қўл сарак-сарак.
Қани энди топилса чора —
Уни сўздан тўхтатмоқ керак.
Тоқатлар тоқ. Чалинди хуштак,
Бундай пайтда раисга қийин.
Хуштак эмас, зарби зўр муштдек
Тушар эди бошларга қуюн.
Охир жилди минбар ёнидан,
Кучли қарсак бўлди мазмуни.
Терлаб чиқди «жанг» майдонидан,
Ҳамон қарсак қувларди уни...

БУГУН ҲАЁТ ЎЗГАЧА

Шамол билан беллашган каби
Япроқларда ўйнайди қуёш.
Гўё унинг истак, талаби —
Шу водийдан кўтармаса бош.

Меҳнат улуглаган қишлоқни
Қуёш меҳр қўйганича бор.
Гулга буркагандек ҳар ёқни,
Товланади чексиз пахтазор.

Келинчақдай зебо, ҳусндор,
Кўсақлари инжу-маржондир.
Бу ҳосилда кураш рамзи бор,
Ҳар пахтакор бир қаҳрамондир.

Бугун ҳаёт ўзгача — байрам,
Нур уланди офтоб нурига.
Пахта тўйи шодиёна дам
Ғурур қўшди дил ғурурига.

Кураш билан ўтган бир йилнинг
Натижаси, кўрки, тўйи бу.
Меҳнатда бахт топган ҳур элнинг,
Мурод, шони ҳам обрўйи бу.

ЧЎЛДАГИ ИЗЛАР

Кимсасиз чўл уфққа қўйиб бош,
Минг йилларки мудраб ётади.
Кимсасиз чўл — бу ерда қуёш,
Қумдан чиқиб, қумга ботади.

Ёз фаслида мисоли тандир,
Ҳар томонга пуркайди олов.
Қиш кирганда хунигирёндир,
Тушларига киради қалов.

Шундай тақдир этгандир насиб,
Нима қилсин бу чўл бечора.
Юз йилликлар кетгандир ўтиб,
Тополмайин дардига чора.

Излар курдим кетган ҳар ёққа,
Не изларки, инсоннинг дарди.
Не изларки туташ ҳар ёққа,
Гўё нотинч елларнинг гарди.

Булар кимлар — нотинч, беором,
Қайга ғойиб бўлган қадамлар.
Қадамларки беисм, беном,
Кимлар экан нотинч одамлар?

Шу изларга кетди хаёлим,
Муборақдир инсон қадами.
Отмаса бас, бемақсад одим,
Барҳам ёйди саҳро алами.

ЛАПАР

— Йўлларингга қарайми?
Ялиниб-ялворайми?
Кенг пахтазор қўйнига
Сени олиб борайми?

— Жоним, сизни ёқлайман,
Ишқимиз ардоқлайман.
Сиздан уялганимдан,
Дўстлардан сўроқлайман.

— Олма отдим, чап бердинг,
Ваъдангиз ёлғон дединг.
«Саккизга» деган ўзинг,
Нечун кечикиб келдинг?

— Сой бўйида боғимиз,
Йўқ юракда доғимиз.
Асло эсдан чиқарми,
Ўйнаб-кулган чоғимиз.

— Тунда машъала ёқсам,
Чаккангизга гул тақсам.
Хижолат бўлмайсизми,
Табассум билан боқсам.

— Кўзгинамнинг қошисиз,
Ҳаётим йўлдоши сиз.
Меҳнатда, садоқатда,
Йигитларнинг боши сиз.

ҲАҚ СЎЗНИ ДЕ

Ҳақ сўзни де, ҳақиқатни айт,
Ноҳақ гапни тилингга олма.
Одил бўлсанг бад қилиқдан қайт,
Дил ранжитиб гурбатлар солма.
Миймишларга ўзингни ташлаб,
Қилар бўлсанг хато хулоса,
Унутмагин, биродар, бошлаб
Сен бўларсан шарманда роса.
Икки одам бўлиб қолса жам,
Сен борасан минг бир гумонга,
Ифлос қилиб дастурхонни ҳам,
Тупурасан муқаддас нонга.
Шу боисдан ҳамма-ку безор,
Йўқдир сенинг бир дўст одаминг.
Ҳазон бўлуր кўркам лолазор,
Етса агар сенинг қадаминг.
Айт-чи, сени қачон қутлуғ иш
Қучоқ очиб қаерда кутган?
Оилани тўйдирган говмуш,
Сени кўрса чиқади сутдан.
Келгин энди қолган умрингда,
Яхшиларга қиёс этиб ўт.
Тинч ётайин десанг қабрингда,
Охиригда одам бўлиб кет.

ЯХШИЛИК ҚИЛ, ЯХШИЛИК

Яхшилик қилгин, ёмонлик ўзингга кор айлама,
Яхши сўз ҳам жонга роҳат, сўзни анга зор айлама.
Яхши хислат одамийлик бобида ҳусни чирой,
Сўнгни аттанг иш берурми, дўстни агёр айлама.
Бу кўнги билсанг, биродар, шишадир — чертма, синар,
Беўрин гуллаб тилинган ўзни сен хор айлама,
Ўтсаким, орқасидан ҳурмоқ бўлу итнинг иши,
Бад қилиқлар бирла зинҳор элинг бедор айлама.
Тош — тарозудур бу дунё, Сен унинг меҳмонисан,
Хуш келибсан, из солиб кет, юртни безор айлама.
Камтаринлик ихтиёр эт, эл билан бўл, эл билан,
Паст кетиб Сен кенг жаҳонни кўзингга тор айлама.
Яхши феълу яхши ишинг бирла топдинг эътибор,
Эътиқодинг покиза тут, ўзга шиор айлама.

ЧЕҲРАЛАР

Чехраларда табассум балқир,
Учрашгандек қадим ошнолар,
Ҳар ёнда шод овозлар қалқир,
Дўстлик қўшиқлари бошланар.
Етиб келиб ҳар ким ҳар ёндан
Қитъаларки, бўлмиш жамулжам.
Дилда ором, чехралар хандон,
Хуш айёмни эслатар бу дам.
Эллар, тиллар, одатлар ўзга,
Шунчаларки, багри кенг жаҳон.
Бўлар экан кўз тушса кўзга,
Чехраларнинг ўзи таржимон.
Катта майдон бундай пайтларда
Гулхонага ўхшаб кетади.
Сухбат, қўшиқ, шеър байтлари —
Ҳаммасига навбат етади.
Қани энди шу руҳ, шу ором
Жаҳон бўйлаб бўлолса бунёд,
Ҳоким бўлиб тинчлик деган ном,
Осойишта яшаса дунё.

ХИСЛАТИНГ

Яхшилик ошкор этибдир хислатинг,
Даврани ҳамкор этибдир хислатинг.
Йўқни сенга бор этибдир хислатинг,
Яхшиларга ёр этибдир хислатинг.

Қайдасан — меҳнат билан булдинг мудом,
Шон билан, шухрат билан тўлдинг мудом,
Аҳли дўстни бермадинг қўлдан мудом,
Яхшиларга ёр этибдир хислатинг.

Чертасан доим топиб дил торини,
Яхшиларга кимса тўккай борини,
Яшнатайлик элу юрт гулзорини,
Яхшиларга ёр этибдир хислатинг.

Меҳнатинг ҳиссаси бор эл боғида,
Яшнаган гулгун Ватан тупроғида,
Боғу бўстоннинг чаман япроғида,
Яхшиларга ёр этибдир хислатинг.

Ушбу йўлдан бор мудом, ҳурматда бўл,
Элу юртинг олдида иззатди бўл,
Меҳнатинг бирла шараф-шодликка тўл,
Яхшиларга ёр этибдир хислатинг.

СУҲБАТИНГ

Дилга наҳом бахш этибдур суҳбатинг,
Қалбингни бир-бир битибдир суҳбатинг,
Тун оша тонга етибдур суҳбатинг,
Дил уйин шодон этибдур суҳбатинг.
Сўз билан кўнгил уйи ором топар,
Сўндирунглаар дард чўгин, дил ром топар,
Тонгда бошланган гурунглаар шом топар,
Дил уйин шодон этибдур суҳбатинг.
Яхши сўзим дилга малҳам деб билинг,
Ришгаси дўстларга ҳамдам деб билинг,
Қалб билан ҳамкору ҳамдам деб билинг,
Дил уйин шодон этибдур суҳбатинг.
Сўзи бадлардан мудом одам қочар,
Сўзи бадлар ниш қадаб, ўтлар сочар,
Ғам уйин эшикларин бир-бир очар
Дил уйин шодон этибдур суҳбатинг.
Дўст билан дўстлар тили мойил бўлур,
Бир-бирова ҳамдаму қойил бўлур,
Сўзи бад бешафқату жоҳил бўлур,
Дил уйин шодон этибдур суҳбатинг.
Кимни хуш кўрдинг, у-ла бўлгин мудом,
Манзур ўлгай қолса сендан яхши ном,
Бад қилиқ этгай бу покликни харом,
Дил уйин шодон этибдур суҳбатинг.

НОН ВА ТУЗ

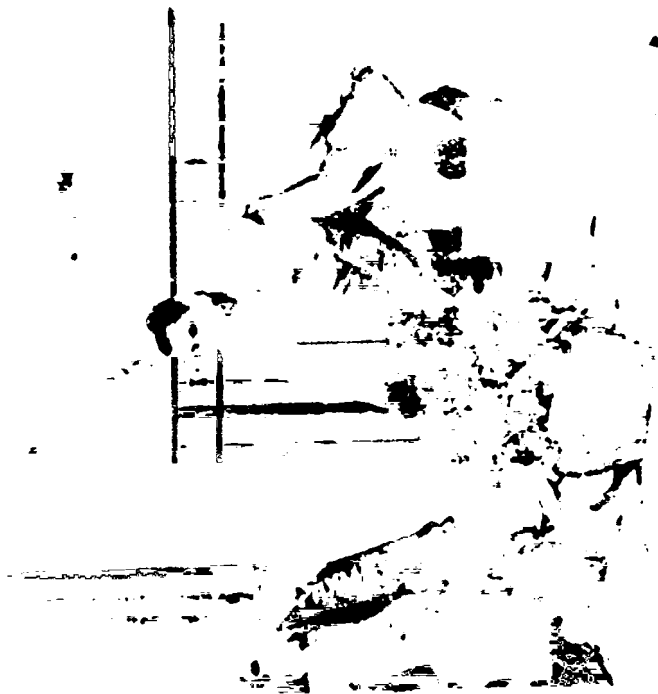
Чехраларда табассум, юрак тепади хандон,
Таъзим билан чайқалар, қўллардаги гулдаста,
Қизлар салом беришиб, тутадилар туз ва нон,
Бизни олқишлагандай куйлар шалола пастда.
Бир лаҳзалик маросим умрга мундарижа,
Барқашда нон, таъмидан кўнгиллар хуш тортади.
Илиқ, самимий сўзлар дилга чизилган режа,
Дўстлар кўришса дилдан севинч, қувонч ортади.
Қуш орденли бу диёр ҳаёт гулдастасини
Қўлга мангу ушлатиб, мафтун этар ўзига,
Инсон бундай дамларни — умрнинг гул фаслини
Ҳамишалик улуғлаб жо қилади кўзига,
Чўққиларда туғилган ирмоқлар дарё бўлиб,
Қақраб ётган чўлларга баҳор олиб келгандек.
Саодат нашъасидан қалблар илҳомга тўлиб,
Меҳримиз совға дея гуллар териб бергандек.
Шаҳардами, адирда, қишлоқдами — шу хушхол,
Йўл изда давра қуриб тутилади туз ва нон.
Инсонлик фазилати кўрсатиб ҳусну жамол,
Пешвоз чиқиб келишар қўлда ёйиб дастурхон.
Қардошлик ришталари юракка из солади,
Ва қилади мангуга дилни дилларга пайванд,
Яхши сўз, яхши одат — инсонда шу қолади,
Одамизод ҳамиша яхшлиқдан баҳраманд.

МОНУМЕНТ ЁНИДА

Монумент ёнида машғал ёнади,
Порлоқ нур оқади янги йўлакка.
Йўл бўйлаб қудратли оқим оқади,
Ҳамма талпингандек машғал-чирокқа.
Ватан деб жон берган марду майдонлар
Шаънига қўйилган ушбу обида,
Нурли кунлар учун қурбон бўлганлар
Мангуга яшайди халқнинг қалбида.
Яхши эсимизда — ҳали яқинда
Зур салобат билан кутарганда қад,
Ғалаба байроғи муқаддас кунда
Бутун замин бўйлаб элти гуё қалб.
Катта йўл ёқасин эслатар тошлар,
Эл мардлар ҳурматин тутиб ўтади.
Ватан хизматига шайланган ёшлар,
Бу ерда қасамёд қилиб кетади.
Бир гуруҳ болалар салют беришиб,
Бағишлар мардликка юрак қўрини,
Бировлар утирар оёқ керишиб,
Машғал иссиғига тутиб қўлини.
Бу ҳайкал қишлоқнинг дилини овлар,
Машғали мангуга порлаб қолади.
Кафт очиб ноинсоф баъзи бировлар
Унинг иссиғидан баҳра олади.

Ўгли Ф. Раҳимов, қариндошлари Х. Жуманиёзов ва Х. Фатхуллоевлар Э. Раҳим қабрига
гулчамбар қўйишпти.

ЙИЛЛАР

Ҳаётнинг суқмоқлари умрга зинапоя,
Гоҳ уриниб, гоҳ туриб интиламиз, борамиз.
Қалбимизни банд этиб минг бир режаю гоя,
Қарабсиз, ташвиш билан кексайиб ҳам қоламиз.

Умрга ниҳоя деб кексайиш, касалликни,
Кимки умидсиз қолди — лоқайдликдан нишона.
Энг сўнгги нафасгача ҳаётга пайвастикни
Кимки одат қилолса, шу инсондир мардона.

Йиллар ўтиб келади сафимизга ёш авлод,
Ва қўлига олади бу ҳаёт муаммосин.
Яна ёрқинроқ бўлиб кексаларга эътиқод,
Турмуш кўз-кўз қилади туганмас нашидасин.

Йиллар келар залворли, ойдин, нурафшон бирам,
Илинжим фақат менинг имонда, курашларда.
Ҳаётнинг ҳар онини мисқоллаб дирам-дирам,
Тин олмасин қадамлар ҳаётинг суқмоқларда.

Ахир инсониятга қарилик йўқ, ўлмоқ йўқ,
Йиллар яшартиради ва этади навқирон.
Умримиз баҳорига хазон келмас — сўлмоқ йўқ.
Умид билан яшайди доим баркамол инсон.

Ҳаётнинг суқмоқлари ҳаётга зинапоя,
Гоҳ суриниб, гоҳ гуриб интиламиз, борамиз.
Қалбимизни банд этиб минг бир режаю гоя,
Қарабсиз, ташвиш билан кексайиб ҳам қоламиз.

ХУШЛАДИМ

Менга бахт берган улуғ обод диёрни хушладим.
Меҳнатимнинг гулшани кенг пахтазорни хушладим.
Ўзбек элин меҳнат аҳлин номин этган мўътабар,
Заршунослик деб аталган касбу корни хушладим.
Тер тўкиб пешонадан обрў топишга аҳд этиб,
Ишлаган тишлар/ деган олий шиорни хушладим.
Шонли йўлда ҳамқадам бўлган матонат соҳиби,
Қалби оташ, ҳусни гул жонона ёрни хушладим.
Ким ўзарга қўл бериб уйдик «оқ олтин» тоғини,
Зўр зафарлар омили қатъий қарорни хушладим.
Порлатиб машъал каби жўшқин Амунинг бўйларин,
Бир умр кетмас бўлиб келган баҳорни хушладим.

АВАЗ ҮТАР ҮҒЛИ ХОТИРАСИГА

Ҳақиқат бўғилган машғум замонда
Ёқанг чок-чок этиб изладинг бахтни.
Халқинг елкасида кўриб куйиндинг
Қон хиди бурқсиган лаънати тахтни.

Элу юрт қайғуси, авлодлар ғами
Хўрланган қалбларда бир жаҳон эди.
Бахтим деганларнинг кўрган-егани —
Таёғу, ютгани лахта қон эди.

Сенинг қаламингни қалам демайман,
У — найза! Сен ушлаб отилдинг жангга,
Шеъринг малҳам бўлди қамчин зарбидан
Тилим-тилим бўлган гавда-ю танга.

Шеъринг қанот ёйди бизнинг кунларда,
Соғинган дилларга етолди сўзинг.
Нимасини айтай — меҳнатингни халқ
Улуғлаганини кўрсайдинг ўзинг!

ЎЗБЕКИСТОН

Ўзбекистон, бахтиёр эл,
Боғу бўстонингдаман
Сузлари жонларга роҳат,
Шонли достонингдаман,
Энди топмиш чин якунин
Кекса тарих орзуси,
Зур умид руёбга чиққан
Соз гулистонингдаман.
Кўкрагим қалқон этиб
Озодлигингни сақладим,
Жанг қилиб енгдим ғанимни,
Аҳду паймонингдаман.
Меҳнатим, бахтим менинг,
Номингки илҳом келтирур,
Шуҳрати оламни тутган
Пахта майдонингдаман.

ШЕЪР УМРИ

Мисраларда тизилган сўзлар,
Жозибали ва қудраткорсиз.
Айри тушмас сизлардан кўзлар,
Инсон борки, ахир, сиз борсиз.

Ризқ-рўзни яратар деҳқон
Ерга бериб билак зурини,
Мисра учун аямай шоир
Югуради юрак кўрини.

Доим шундай... Азиз ҳамкасб,
Мисра учун бўлгин даъвогар,
Аввалига қилиб бенасиб,
Умр талаб қилганинг бекор.

ХОТИМА

Умр эмас мангу то абад,
Инсон деган қариб боради.
Ким қилибди яхшилик одат,
Ундан яхши излар қолади.
Журъат қилиб ўтдингми маъқул,

Изингга бир карра боқиб кет.
То ҳаётсан, иш килиб маъқул,
Қолганларга чироқ ёқиб кет.
Номинг машғал бўлиб порласин,
Ғалабага-шонга чорласин.

Ранжиганлик учун ўксима,
Пироварди соз бўлса басдир.
Маъқул йулда тийма, ҳеч тинма,
Одам булмоқ катга ҳавасдир.

Ҳаёт мураббийдир, устоздир,
Ундан урганганинг қолади.
Элинг учун не қилсанг оздир,
Яхши ишинг тилга олади.

Кураш билан яшар тирик жон,
Меҳнат билан улуғдир инсон.

ГУЛ ДИЁРИМ ХОРАЗМ

Шухрати оламга кетган гул диёрим, Хоразм,
Дилга илҳом, шеърга ном, қўлда торим, Хоразм,
Қутлуғ ишларга қадамдош — бирга борим, Хоразм,
Шавкату шоним, гурурим, номус, орим, Хоразм.
Яхши ният, яхши йўлда аҳд-қарорим, Хоразм.

Кекса тарих таърифинг, дostonларинг сўйлар сени,
Машшоғу хонандалар чин қалбидан куйлар сени,
Меҳнат аҳлинг шод эрур ҳам шодлигинг куйлар сени,
Дўсту ёрлар фахр этар, кўз-кўз қилар, ўйлар сени,
Шухрати оламга кетган гул диёрим, Хоразм.

Ўтди жанг, меҳнат билан куз, қиш, баҳору ёзларинг.
Янгради қудрат бўлиб зўр аҳдингу овозларинг,
Ҳар бири бир қаҳрамон бўлди шеру шоввозларинг.
Яхши кунда уч юз юлик мингта бу парвозларинг.
Шухрати оламга кетган гул диёрим, Хоразм.

Ўтмишинг солганда эсга кўзимизга ёш келур,
Меҳнатинг ҳар қандайин мушкулга ҳам бардош келур.
Одамий инсон ёнига ҳол сўраб сирдош келур,
Тўйингга бахтингни қутлаб дўсту ёр, қардош келур,
Шухрати оламга кетган гул диёрим, Хоразм.

Хоразмни машғал этган қаҳрамонлар, хормангиз,
Яхши кун, мақсадга етган қаҳрамонлар хормангиз,
Сиз — Ҳалимаю Жамила, Ойшахонлар, хормангиз,
Покиза қалбида шодлик бир жаҳонлар, хормангиз,
Хорма, эй сен марду майдон, гул диёрим, Хоразм.

Зўр салобат акс этибдир Хиванинг хирмонида,
Янгиариқ байроқдор бўлди бу кураш майдонида,
Шовоту Урганчликлар қатъий туриб паймонида,
Гурлану Хазорасп бўш келмади жанг онида,
Шухрати оламга кетган гул диёрим, Хоразм.

Катта хирмонлар ҳусн бахш этмиш Аму бўйига,
Қушмиш ҳар кимса улуш элнинг зафар-обруйига,
Хоразмни бастакор қофия айлаб куйига,
Янги яллалар билан келмиш ғолиблар тўйига,
Шухрати оламга кетган гул диёрим, Хоразм.

ОТАМ ҲАҚИДА

Падари бузрукворимиз, шоир Эгам Раҳим ҳақида матбуотда шогирдлари ва мухлислари отамизнинг ҳозиржавоб шоирлиги, яхши драматург, оташнафас публицист — ёзувчи эканлиги ҳақида сўзлаган ёки ёзган чоғларида, Огаҳий номли вилоят театри жамоаси унинг қаламига мансуб драмаларни намойиш этганда кўнглимиз тоғдек кўтарилади. Негаки, эсланиш шоирнинг иккинчи умри, у қолдирган асарлар эса халқимизнинг маънавий меросидир.

Ақлимни таниб газета, журналларда босилаётган мақола ва газалларнинг мағзини чақа олганимдан сўнггина мен отамни шоир, ижодкор, газетачи сифатида таний бошладим.

... У ишдан уйга қайтган пайтларида аллақандай хоргин, паришонхогир бўлар эди. Бироз дам олгач ишхонадаги навбатчига кўнгиноқ қилиб, эртага чиқаётган газетанинг биринчи саҳифасидаги қайсидир мақоланинг остида фотосуратнинг қандай чиқаётганлигини ёки фалон мақолани қолдириб, ўрнига ундан ҳам долзарброқ хабарни жойлаштиришни талаб қилганларини эслайман.

У оила даврасида узоқ гаплашиб ўтира олмас, хаёлига келган фикр ва мисраларни дарров қоғозга тушириш учун ёзув хонасига кириб кетар, овқати совуб қолар, ҳатто алламаҳалгача, баъзан тонг саҳарда ҳам уни иш устида кўрар эдик.

Дам олиш кунлари гулчилик билан бир оз машғул бўлар, сўнгра яна кутубхонага кириб кетар эдилар. Бизга ҳар доим улуғ кишилар ҳаётдан ҳикоялар сўзлаб берар, Юсуф Хос Ҳожиб, Аҳмад Яссавий, Нажмиддин Кубро, Алишер Навоий, Огаҳий, Мунис, Аваз газалларидан мисоллар келтириб, «қиссадан ҳисса» чиқаришимизни насиҳат қилардилар.

Ҳали бир кунмас-бир кун ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган «олтин сандиқ»ларнинг қопқоғи очилади, афсуски, биз арабий-форсий ёзувни билмаймиз»,— дея қайғураётган эдилар. Баъзан эски ёзувни биладиган қарияларни уйга чақириб келиб, «Юсуф ва Зулайҳо», «Рустамхон», «Шоҳнома», «Мезон ул авзон» деган китобларни тинглаб утирганларини кўрар эдик.

Замонанинг зайли, отамизнинг майли билан жумҳуриятимизда ном қозонган атоқли шоир ва адиблар уйимизга меҳмон бўлишарди. Ғафур Ғулум, Уйғун, Ҳамид Ғулум, Шукрулло, Миргемир, Абдулла Орипов, Омон Матчонлар меҳмонга келган кунларни биз фахрланиб эслаб юрамиз.

Эндиликда отамизнинг меҳнати нақадар ташвишли, шу билан бирга эл-юрт учун ниҳоятда зарур эканлигига тула иқрор бўлдик. Биз фарзандлар онамиз ва бола-чақаларимиз билан отамнинг руҳларини ёдлаб турамиз, набиралар унинг шеърларини ёддан айтиб берганларида зиёли кўзларга нам югуради.

Айниқса, «Дийдоринг» шеъри қалбларни ларзага солади. Негаки, ушбу марсия — Камено-Подольск педагогика институтининг голиби, 1974 йил 11 август куни Янгиариқ туманидаги Улли Шўр кўлга ғарқ бўлган 20 яшар укамиз Баҳромжоннинг фожиали ўлимига бағишланган асар эди. Уша машъум фожиадан сўнг отам ҳар доим ғам-ғуссага чулғаниб қолгандай кўринарди. Бунинг устига ишдаги айрим кўнгилсиз воқеалар, газетачилик машаққатлари отамизнинг бевақт ўлимига сабаб бўлди.

Ҳар йили отам туғилган кун биз учун катта байрам. Хотира ва байрам кунлари барча оила аъзолари тўпланишамиз, кимдир унинг шеърларидан парчалар ўқийди, ким хотира сўзлайди:

Уртамизда тўкин дастурхон,
Оилада бир насиба кам.
Мусибатда синдирамиз нон,
Ярқирайди кишиқларда нам...

Фозил РАҲИМОВ

ШОИР ЁДИ

Шоир, драматург, публицист Эгам Раҳим тўғрисида гап кетганда ёшлар мандан: «У киши билан қачон, қаерда танишгансиз, Эгам ака сизга бағишлаб шеър ёзганмилар», деб сўраб қолишади. «Ҳа, албатта. Ўз маҳбубига шеър бағишламаган шоир шоир бўлибдими», дейман мен.

Сен ҳаётга келиб кўрганим,
Сен туфайли одам бўлганим,
Илҳом билан жушиб тўлганим,
Ғамгин бўлсанг менинг ўлганим,
Кулиб юргин доим, жонгинам.

Ёки:

Сенинг яхши фазилатинг бўлурми бошқаларда ҳам,
Бошқаларки бошқаларга, сен эса фақат мангодирсан —

каби мисраларни ўз ичига олган кўплаб шеърлар бунинг исботи.

Дарвоқе, Эгам ака билан бирга ўсиб-улғайдик, десам муболаға бўлмас. Чунки биз қариндош эдик. Эгам ака мендан бир неча ёш катта эдилар. Икковимиз ҳам бир мактабда ўқидик. Сўнгра у киши «Хоразм ҳақиқати»га адабий ходим бўлиб ишга кирдилар. Мен мактабда ишладим.

1944 йил ёзида никоҳдан ўтдик. Комилжон, Одилжон, Фозилжон, Баҳромжон каби фарзандлар кўрдик.

... Эгам ака оддий, соддадил киши эдилар. Унинг умри «Хоразм ҳақиқати» рўзномаси билан чамбарчас боғлиқ эди. Ўз касбига меҳр қўйган, меҳнатсевар инсон эдилар. Ишхоналарига эрта кетар, кечқурун ҳорғин, паришонхотир қайтар эдилар. Уйга қайтгандан кейин ҳам фикр-хаёллари газетада бўларди. Телефон қилиб ҳали у-ҳали бу масалани ойдинлаштиришга ҳаракат қилардилар. Бироздан кейин ёзув хонасига кириб нималарнидир ёзардилар, баъзан тонг саҳарда ҳам иш устида кўрардим.

У киши жуда меҳмондўст эдилар. Мамлакатда ном қозонган шоир ва адиблар уйимизда меҳмон бўлишарди. Фафур Ғулом, Уйғун, Яшин, Ҳамид Ғулом, Шукрулло, Миртемир, Иброҳим Раҳим, Раҳмат Файзийлар меҳмонга келган кун онамиз нурга тўлар, бу кун Эгам аканинг энг бахтли кунларидан ҳисобланарди. Шунингдек, маҳаллий шоирлар Раҳим Бекниёз, Дўстжон Матжон, Партав ҳам келар, улар билан шеър, дostonлар ҳақида суҳбатлашардилар.

Хонадонимизда ҳаммамиз шеърятга меҳр қўйганмиз. Эгам ака ёзган шеър ва қўшиқларининг биринчи тингловчиси ва мунаққиди ўзим бўлардим. Агар менга маъқул бўлмаса, ўша шеърни қайта ёзар ёки ундан бутунлай воз кечардилар. Шу пайт болалар шеърга қулоқ тутгудек бўлишса: «Бор, кўчага чиқиб уйнаб кел, сенга боп шеърни Дўстжон Матжон ёзади», деб кулиб қўярдилар.

Эгам ака уйда ҳам, кўчада ҳам бирдек камтарин эдилар. Қўшнилари билан оға-инилардек сўзлашар эдилар. Дам олиш кунлари фарзандлари, келин-набиралари билан суҳбат қураар, дарё сайрига чиқардилар, ўша дамлар биз учун байрам кунларидек тотли бўлар эди. Одамийлик, Ватанга муҳаббат, меҳнат ҳақида насиҳатлар берар эдилар.

Одамий бўл, одамийликдир хусн,
Қолгай ўтган изларингда яхши ном,
Хизматингдан эларо ҳар лаҳза кун,
Мансуб этгай сенга ҳурмат-эҳтиром.

Кенжа ўғлимиз Баҳромжоннинг фожиали ўлиmidан кейин Эгам акани ғам-ғусса чулғаб олди. Соғликлари ёмонлашди, шафқатсиз ажал у кишини биздан айирди... Тақдир экан, иложимиз қанча... Назаримда, менга ҳамон Эгам ака ишдан кеч қайтадигандек, ҳали-замон эшиқдан кириб келаётгандек бўлаверади. Яратганга шукрлар бўлсинким, Эгам аканинг ёзган шеърлари, дostonлари, драмалари бизларга, ёшларга ўғит бўлиб қолди.

Ҳар йили Эгам ака тугилган кунни оила аъзоларимиз тўпланишиб хотирлаймиз, эслаймиз, шеърларини ўқиб, тинглаб, кўнглимиз таскин топади.

*Гавҳаржон ФАТХУЛЛАЕВА,
шоирнинг рафиқаси.*

МУНДАРИЖА

Салом сизга Хоразмдан	9
Сўзларинг	10
Яхшилик кор айладинг	11
Раҳнамодурсан	11
Кел, азизим	12
Гул висолинг	12
Ёшликни қўмсаб	14
Висолинг	15
Айтаман	16
Кузингдадир	18
Гулдаста	18
Умр	18
Баҳор	19
Яхши ном	19
Шалола	20
Гужум	20
Баҳор яллasi	21
Кулиб юргин доим, жонгинам	22
Юрак	23
Муҳаббат мадҳияси	24
Висол	25
Одамийлик	26
Нурли излар	27
Фарзанд	28
Гудак йиғиси	29
Гужумларга сув қуямиз	30
Она ва ўғил	31
Дийдоринг	33
Чашма	34
Сўқмоқлар	35
Дўстим ҳақида	36
Дийдор	37
Дўстимга хат	37
Юрагинг ҳақиқат чўғида ёндир	38
Қарсақлар	39
Бугун ҳаёт ўзгача	40
Чўлдаги излар	41

Лапар	42
Ҳақ сўзни де	43
Яхшилик қил, яхшилик	44
Чехралар	45
Хислатинг	46
Судбатинг	47
Нон ва туз	48
Монумент ёнида	49
Йиллар	51
Хушладим	52
Аваз Утар ўғли хотирасига	53
Ўзбекистон	54
Шеър умри	54
Хогима	55
Гул диёрим Хоразм	56
Отам ҳақида	57
Шоир ёди	59

